

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.10
Pol leta 20
Četrt leta 10

Priloznicah se plačuje za navadno pristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje drške po postaru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici 11. in v drugih trgovinah, na starem trgu in v naši ulici ter v Trstu, vliis Onserena, 2.

Do 1. maja je blagovoljno pošiljajo brezplačno „Soča“ v Gorici Via Mercato 12. I., naročnina pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalci in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Ali je zástava?

Vipaveem in Kraševcem ni treba pripovedovati, kaj je zástava. Ko se zbira megla visoko nad Čavnom ter štrli proti nebu ko siva skala, imenujejo jo bližnji prebivalci zástavo ter jo imajo kot gotovo znamenje spremembe v vremenu, kot predhodnico silno burje.

Vreme imamo tudi v političnem življenju in sicer ob jadranskem morju že mnogo let tako, ki duši prasto narodno gibanje med Slovani ter pospešuje razvoj irredente na mnogo stran, da se Avstrijcu milo stori, ko vidi, v kaj se rabijo njegove moči.

To žalostno stanje opisovali smo že mnogokrat s takimi bojami, ki so nam dovoljene; a verovati nam niso hoteli, timveč veljali smo za dražljivce in vznemirovalce. Naši sveti in naša pomoč se ni sprejela, ker modri politiki so hoteli izgnati peklenščeka v Belcebubom.

Zadnje volitve v Trstu pokazale so, da tako ne gre, da oni krogi, na katere se je hotelo uplivati, imajo sicer vedno pripravljene roke, s katerimi prejema dobroto od države, a da za one čute, ki se od njih pričakujejo, so nepristopni.

Visoka vlada začela je razmišljavati o uzrokih take prikazni in dolge jej ni bilo treba misliti, kajti v Trstu prepavajo že vrabci po strehah, kje so one luknje, iz katerih prihaja sedaj neznosni politični vdulh na Primorskem, ki žuga pokončati vse zdravo avstrijske mišljenje.

Splošno je prepričanje med poštenimi državljani, da po sedanjih potih se na Primorskem slabo služi avstrijskemu duhu in avstrijski državi, ter da bo treba najti novih potij, po katerih pride država do src državljanov in državljan do svoje matere.

Kazali smo to pot že sto in sto krat, ali možje, katerim je najvišja modrost sovraštvo do Slovanov, in krogi, ki menijo, da preti državi neprestana nevarnost od jugoslovanskih narodov, se niso mogli odločiti, da bi sprejeli nasvet od slovenskih priprostih mož.

Ko je sila največja in ko že vsa poka, ko ni več pomoči od nobene strani, zdi se, da je tudi Slovenec dober in da se neki krogi ne bojijo več, da bi se državno poslopje onesnažilo, ako ga Slovenec podpira.

Sprevideli so, da Slovenec je res krepka moč,

ki ne toži čez državno mejo, ampak napenja svoje najsrčnejše moči, da bi svoj rod povzdignil, državo podprl ter zagotovil obstojem pravnim in pravičnim oblikam in razmeram nemožna obstanek.

Temu sprevidanju pripisujejo vsi listi imenovanje viteza Tonklija upravnim svetnikom pri tržaškem Lloydju. Vlada daje temu brodarškemu društvu vsako leto podpore, ki se šteje na milijone. Naravno je, da zahteva, naj pospešuje društvo avstrijsko kupčijo z inozemstvom in ob enem avstrijski duh. V obeh ozirih slišale se se v zadnjih časih pritožbe in splošno se sodi, da vlada je postavila viteza Tonklija zato, da bi v obeh ozirih krepko pomogel. Ako je imela vlada pri tem imenovanju res ta namen, o čemer ne dvomimo, moramo reči, da je vse hvale vredna; in da je v to svrhu izbrala Slovenca, štejemo si v čast ter smatramo to kot zástavo, da kmalu začne pihati ona pomembna burja, ki je Slovanom in vsem poštenim državljanom prijeten veter, ki zapodi državno smeti tje, odkodar so došli, proti zahodu. Mesto upravnega svetovalca je uplivno in v kupčijem mestu je toliko zvez med kupčijo in politikom, da ni nemogoče uplivati v enem ko v drugem oziru.

Da slutijo tudi italijanski listi pomen Tonklijevega imenovanja, pozna se iz besnosti, s katero opisujejo ta dogodek. „L'Indipendente“ vrgel je vse blato, ki mu je bilo na raspolago, na novega svetovalca, ki ni njegovega duha. Temu listu zdi se nemogoče, da bi vitez Tonkli razumel kaj o tem, kar ga čaka. Deloma ima list tudi prav, kajti o tem, za kar bi nekateri ljudje tržaški Lloyd radi rabili, vitez Tonkli v resnici nič ne razumi; da bi pa ne razumel svojega posla v gospodarskem in v patrijotičnem oziru, mu list ne more očitati. „Corriere“ posnel je dotični stavek iz tržaškega lista in meni, da je s tem kaj pametnega povedal; ali če je psotka v moževih ustih robata, je v ženskih čeb nespodobna. Goriški list meni, da se je Istriji krivica zgodila, ker se je deželni glavar dr. Vidušič poklical z mesta, na katere je posajen Goričan, kakor da bi bil Lloyd zaradi Istrije in ne zastran Avstrije! Naši „bratje“ Italijani pretakajo solze, če Istran ne ostane v službi, v kateri je imel časa dovolj, letati za deželo, ako je hotel; Goričanu so pa nevdoljivi in ga ujedajo na

visoki stopinji, ako ni njih narodnosti. Ti ljudje so tako vajeni vednega čehljanja, da menijo, da nekatera mesta so samo za uje in za njih otroke, za Slovence pa matika in pikon. Nam pa so zdi, da ima do katerega mesta, posebno uplivnega, največ pravice tisti, ki je zanj najbolj sposoben. Pri Lloydju treba je marsikaj storiti, česar drugi niso storili. To je izročeno vitezu Tonkliju in ne dvomimo, da svojo nalogo častno reši. Naj bi bilo to imenovanje zástava, ki bi naznanjala potreben veter ob jadranskem morju.

Odvetniki in c. k. notarji.

V Čepovanu, 8. februarja 1886.

Pri shodu „Katoliško politične čitalnice“ dne 7. t. m. je društveni predsednik govoril o uradovanju c. k. goriških beležnikov ali notarjev in je vodil razgovor o tem predmetu. Imenovala so se notarska pisma, ki vse drugo v italijanskem trdijsu nego so stranke govorile v slovenskimi. Konečno je shod potrdil nasledajo resolucijo:

I. „Državni zakoni in ministerake izvrševalne določbe zagotavljajo in dajejo teoretično vsem narodom popolno jezikovno ravnopravnost; toda naši o sobni zastopniki, odvetniki in c. k. beležniki, ki so po svojem odličnem stališču zmogni največ pripomoči k izvršitvi postavne priznane ravnopravnosti, so — plosci v tujščini — velik zadržek do djanske ravnopravnosti; kajti v tistem jeziku, v kojem nam odvetniki in beležniki napravljajo pisma in pogodbe, obravnavajo in rešujejo jih pravilno c. k. sodnije in drugi uradi.“

„Vrh te narodnostne krivice, se pa strankam pripeti še gmotna škoda, ako se jim napravljajo pisma in pogodbe v tujem jeziku; kajti spričano je, da pisma, pisana v drugem jeziku nego v onem, v katerem stranka narekuje, čestokrat ne zapopadajo trditve in nareka stranke, marveč celo nasprotno ali drugačno trditve, kar uzrokuje prepire, pravde in gmotno škodo. In kaj bi se odvetnikom in beležnikom ne urinile take napake, ko je znano, da so bili celo sodnijski zapisniki napačni zato, ker pisani v drugem jeziku, nego v onem, ki ga je stranka, oziroma prič govorila (kar jasno utemeljuje interpela-

LISTEK.

Štandrez ali St. Andrež?*)

Ne tako, ne tako, ampak Št. Andrež. — „Ali se imajo ravnati slovnicařji po ljudstvu ali ljudstvo po slovnicařjih?“ Odgovor: Slovnicařji po nepokvarjenem ljudstvu in po pameti, t. j. slovnicař mora vedeti, kaj je pri ljudstvu sploh ali v dotičnem kraju pokvarjeno, kaj dobro; poznati mora narečja in njihove posebnosti pa razvoj jezika; poznati mora mnogo družih razmer in reči tistih krajev in ljudi, od katerih kaj v pisavo sprejme. — Za zdaj ostanimo pri Št. Andreži (vsi pol ure pod Gorico proti jugu).

„Ab im memorabili exstitit sacellum St. Andreae dicatum...“ (Od starodavnih časov, ki jih nikdo ne pameti, bila je kapelica sv. Andreju**) posvečena...) Tako beremo v nadškofjskem imeniku duhovnij (Status personalis et localis Archidioeceseos Goritiensis 1886) na strani 53. Tedaj imamo tu opraviti s starinami; starine pa so častiljive, svete; torej spoštujemo jih. Dandanašnji skrbijo, bolj ko nekda, za ohranitev starin, rimskih ali katoržnih koli; in mi bi za svoje ne skrbeli? ne znali jih ceniti? „Andrež“ (= „Andraž“) je stara slovenska oblika iz Andreas, kakor „Lukaž“ iz Lucas. Kedar sprejme ljudstvo kako tuje ime, prisvoji si ga po svoje.

*) Glej št. 6. „Soča“ od 5. febr. t. l.

**) Od ted stanej sv. Andreja v Gorici. P. a.

Iz „missa“ n. pr. je Nemeec naredil Messe, Lah Messa, Slovenec pa maša (ali meša); iz Pentecoste ima Nemeec svoj Pfingsten, Slovenec pa Vinokosti ali Biukosti itd. Andrej je gotovo noveje oblika memo Andrež. Enate spremembe v končnicah imen godé se pred našimi očmi še danes. Koliko let je, od kar imamo gosposkega Mateja namesti starega Materža? In kako se je moral skriti ubogi stari Miklavž pred gospodom Nikolajem? Kako sranožljivo se umika stari František in Franc pred modrim Franom in Franjo. Da je Andrež (= až) stara oblika, kaže to, da imamo Št. Andrež na Koroškem in na Goriškem, — na skrajnih mejah Slovenije — in da imajo tudi sedanjí stanovalci nekdanje Panonije „Andraš“. Ponašajmo se tedaj z dragoceno starino „Andrež“.

Kaj pa „Št.“? To ni „Sant“, ampak znani latinsko-slovenski „Sent“ (iz sanctus), po pomenu in rabi popolnoma enak latinsko-nemškemu „Sanct“ „Sent“ (okrajšano „St.“) stoji pred imenom svetnikov, kedar se po njem zaznamuje kraj, v tem, ko se za dotično cerkev in njenega patrona reče „sveti“. N. pr.: Šel sem v St. Peter in molil pri svetem Petru. Kakor se do današnjega dne naj hujši nemški purist ni še iznebil tujke „Sanct“, tako se tudi mi „Sent“-a ne bomo. Pa saj tudi treba ni, da bi se ga ogibali, marveč spoštovati ga moramo kot častiljiv spominček iz tistega časa, ko so naši pradedje s krščanstvom sprejeli tudi nekaj latinških besedi in imen. — Kakor je rekel Napoleon pri piramidah, naj rečem tudi jaz: Slovenci! Tisoč let gleda na vas iz betedic „Sent“ in „Andrež“.

Ali — dvom gosp. F. (v „Soči“ št. 6. t. l.) se ne nanaša prav za prav na omenjeni obliki, ampak na njuno sestavo v pisavi. Tu nam bodi pravilo: Ime svetnikovo, prav zato ker je svetnikovo in po obliki častiljiva starina in svetinja, mora ostati nespremenjeno, z veliko začetnico pisano; „Sent“ pa se dene pred ime okrajšan (= Št), kakor je to pri drugih narodih navadno. In tako imamo „ŠT. ANDREŽ“. Pisava „Št. Andrež“ žali oko in zdravi um. Res, da ljudje tako izgovarjajo, ker se v ljudskih ustih besedam prav tako godi, kakor desetnicam v ljudskih rokah in šepih: — z brusijo se! Iz „Sent“-a si naredi leni in okorni jezik narprej „Šat“, potem mu je še „n“ pretežaven, na zadnje ostane mu sam Št, kateri se, kakor šibka trta, nasloni na Andrež. Pisati moramo vsakako Št. Andrež; ljudstvo pa naj bere to Št. Andrež, izobraženeo-nedomačini sme brati tudi Sent-Andrež, če hoče; in „Št. Andrežan“ se nad tem izgovarjanjem ne bode spotikal. Št. Andrežan — sem rekel. — V novejšem času se začeli popred nedomačini in za njimi celo nekateri izsolani domačini Št. Andrežnjem rekatí „Št. Andrež“, pravo staro in sedanje ime ondašnjih stanovalcev pa je (v množini) Št. Andrežnje, prav po domde Št. Andrežnje; v ednini — ker se z močno povdarja — se končtni a v „Št. Andrežan“ sliši kakor pologlasnik, pisati pa treba a iz slovnčnih vzrokov.

Povrnimo se k pisavi Št. Andrež. Kaj bi utegnili narediti iz tega imena kak prihodnji etymolog? Znal bi ugibati, da Štan je — stan in da „drež“ izhaja od dreti, in Bog si ga vodi kaj. Ali vro-

cija g. poslanca Nikolaja dr. Tonklija v zadnjem zasjedanju goriškega deželnege zborni.

"Iz tega, da so stranke mnogokrat naravnost in po postavi, večkrat pa posredno siljele posluževati se advokate in notarjev, izvira visokej c. k. vladi dolžnost, stranke varovati zgoraj omenjenih mnogih krivic in škoda."

Tako varnost pa visoka c. k. vlada strankam prav lahko pa tudi edino s tem zagotovi, da odvetnikom in beležnikom zabrani napravljati pisma, pogodbe in tožbe v jeziku, katerega stranke ne razumejo."

Gledé na izvrševanje jezikovne ravnopravnosti, gledé na §. 19. temeljnih državnih postav, gledé na djansko potrebo ter na varnost pred gmotno škodo, prosí zaupno "Katoliško-politiška čitalnica v Čepovanu," zbrana v "shod" dne 7. februarja 1886, slovenske državne poslance: naj izvolijo primeroma potem, a z vsemi postavnimi pripomočki delati na to, da dobé odvetniki in c. k. beležniki zapoved, pisati pisma, pogodbe in tožbe, katere napravljajo (ne samostojno kot pooblaščenca, ampak) v imenu strank, v jeziku ki ga atranka govori; pri pismih in pogodbah med več strankami pa v jeziku, ki ga govoré vse dotične stranke; ako to ni, pa v jeziku, katerega govori vsaj edna stranka; a nikdar ne v jeziku, katerega nobena stranka ne govori."

II. "Ker je med sedanjimi beležniki v Gorici edino c. k. beležnik ... Della Bona zmožen in voljan, pogodbe pisati slovenskim strankam v slovenskem jeziku, se visoka c. k. vlada nujno prosí v mestu Gorici preskrbeti vsaj še ednega slovenske čine v pisavi popolnoma zmožnega beležnika."

III. "Pričujoča resolucija se naznani visokemu c. k. pravnemu ministerstvu po rokah goriškega državnega poslanca in se objavi po časopisih."

Dopisi.

V Gorici, 10. febr. — Svečanost, katero je priredila goriška čitalnica dne 6. t. m., izvršila se je po vsem prav dobro. Novi prostori naredili so na pričujoče goste jako ugoden utis. Dvorana je zidana v pravi razmeri gledé na dolgoč, širokost in visokost ter podaje toliko prostora, kolikor se ga ne nahaja v nobeni drugi goriški dvorani. Vhod je skoz dvojna velika vrata v zadnji steni; desna podolžna stena ima štiri visoka, z zagrinjali in proprogrami okrašena okna, med katerimi so postavljeni mehki divani, nad temi pa krasna zrcala. Leva podolžna stena je gladka, okrašena s podobo Njegovega Veličanstva, potem cesarjeviča in cesaričine ter z lepimi velikimi srecali. Taka je tudi ožja zadnja stena med dvoje vrat, ki so okinčana na okolo z dragimi zavzami. Spreduja počezna stena je malana na olje; v sredi visi zagrinjalo, za katerim je oder, skoro meter visok, na desni in levi stene so pa mala ukusna vrata, ki vedejo na oder. Tlak je s parketov; strop in okrajki so lepo malani, med tem ko stene radi mokrote čakajo zadnje roke do pomladi. Oder je ukusno napravljen in jako akustičen, tako tudi dvorana, da se vsaka beseda bodisi na odru bodisi v zadnjem kotu v dvorani razločno sliši. Škoda, da nima oder še katerega nbože od zunaj in da parketi niso še ustani; a s časom napravi se tudi to.

Dvorana napravi, kakor rečeno, na vsakega obiskovalca najugodnejši utis. A kar jej daje še poseben kras in jo dela jako prijetno, je izvrstna svečava, združena s točno ventilacijo (zračenjem), kakor-

mimo št. Tomaž na Vipavskem. Ljudstvo izgovarja št. Tomaž; kak prebrisan jezikoslovec bi utegnil, če se tako piše, razlagati to ime kot „što 'maš". Pustimo tedaj krajnim imenom njih pravo obliko in pišimo: št. Andrež, št. Maver, št. Ferjan (to je naša oblika imena Florijan; od tod priimek Ferjančič), št. Peter,* št. Polaj, št. Lovrenc, št. Ivan, št. Mišel, št. Vid itd.

Dodatek. Kakor sem pred omenil, imenujejo neizvedenci št. Andrežne napačno, pa tudi stanovalcem družih vasi ne dajajo vselej pravega imena. Naj zapišem torej sem prava imena stanovalcev vseh vasi blizu Gorice. Solkanci, Kromperci (tudi Kromperčani), št. Maveri (po izgovarjanju: št. Maueroi), Podgorci, št. Ferjanci, Lučičkanci, št. Andrežnje, Podturenci (predmestje), št. Peterci, Vertojbanci, Gradiškovi, Pervaškovi, Dornberžani, Benčanci, Bukovci, Biljenci, Orehovi, Mirenci, Gaberci, Rnbijanci (od Rubije, plur.), Sovodenjci, Pečanci (Pečuni) in Ržpenci. Samo ljuba Pevma menda ne ve, kako bi svoje ljudi imenovala; bolj navadno, ko „Pevmci", je „eden iz Pevme".

Star št. Andrežan,*)

*) Ljudstvo izgovarja Šem-Peter, prav po slovnicih pravilih.

*) ki bi imel še marsikaj št. Andrežnega in drugega podatki. (Prosim, ogledite se še kodaj. Uc)

ne nimajo nikjer drugod v vsej Gorici, niti v Trstu. V tem oziru zasluži vso hvalo g. Pinaucig, vodja v tukajšnji plinovi tovarni, ki je vodil napejavo plina v čitalnico, ki je opozoril, naj se napravi svetilnica po sistemu Siemens, ki je svetilnico naročil iz bil vedno pričujoč, ko so se sestavljali, da visi zdaj kot izvrstno delo na stropu čitalnične dvorane. Ta svetilnica ima moči na 550 sveč, gori mirno, rabi razmeroma malo plina ter se da njena moč po volji zvišati ali povečati. Dvorana bila je svitla ko čez dan. Vrhu tega ima ta svetilnica to veliko prednost, da odvaja po napeljani cavi vse tvarine, ki nastajajo vsled gorenja, da ne razgreva zraka, ter da ostane zrak vedno čist in zdrav, kar je posebno za plislec, ki ostajajo dolgo v dvorani neizmerno koristni.

K dvorani se jako lepo podaja spreduja soba, ki ima dolgoč dvoranine strjave ter je nekaka pred-soba združena s širokim hodnikom, ki vede ravnim potom v čitalnično bralnico. Vsi ti prostori, lepo razsvitljeni in primerno okinčani, delajo že po sebi prijeten utis na obiskovalce čitalničnih večerov.

Prvi večer bil je v resnici sijajen. Uže pred naznanjeno uro začeli so prihajati udi in gosti, domači in z dežele. Po osni uri bilo je že toliko odličnega občinstva zbranga, da novo došli so imeli nekoliko truda, izbrati si povoljno mesto, in da možki so morali popučati sedže, ker v sredi bilo je vse napolnjeno. Ženski spol bil je obilno zastopan in vseh deležnikov bilo je mnog nad dveato. Med domačimi zapazili smo deželna poslance dr. Abrama in dr. Rojca, med rojaki z dežele poslance Kocijančiča in Kovačiča ter druge iz Solkana, št. Petra, Podgore, Šempasa, Sovodenj ter celo iz Adovščine, od Sv. Lucije in iz drugih krajev. Bil je lep narodni shod.

Ob določeni uri začne beseda. Vojaška godba zasvira prva primerno skladbo; potem sledi pozdrav do društvenikov, ki ga je imel podpredsednik čitalnice profesor Barbuč. Oponil je na važnost čitalnice, na njeno usodo v zadnjem času, na to, da je dobila nove prostore, izrazil je željo naj bi se lepo razvijala, ter nado, da bo vedno napredovala in združevala v sebi goriške Slovence v lepi slogi, kakor do zdaj. Pričujoči so s pohvalo sprijeli pozdrav, ki se je prvi govoril v novih prostorih. Sledil je kos na citre, katere sta spretno ubirala g. Omulec in Pravec, ki sta znana kot mojstra v tej stoki. S Kocijančičevo „Popotno" nastopili so peveci pred občinstvo, ki je glasno izražalo svojo zadovoljnost z odpeto pesnijo. Zopet nastopita citaraša, a m več sama, ampak v družbi z dvema deklamacija, ki ti gibčno izvajljali ubrane glasove iz citer na mizi. Večja bila je hči Podgorskega župana g. Klančiča, manjša g. Wirzlerja v Podgori. Poslušalci so pazljivo sledili lepi izvršitvi ter so h koncu z dolgo trajajočim ploskanjem izražali svojo zadovoljnost. V pesni „Hrvaticam" pokazal je čitalnični pevski zbor, da se je ohranil na onem častnem mestu, katero je zavzmal pred leti, ter da smemo pričakovati od njega marsikateri prijeten večer. Sledila je igra „Telegram" ki se je z ozirom na kratek čas, ki je bil vajam omenjen, dobro vršila. Vese-lilo nas je, videti na diru moža stare garde, ki je s kratko utogo, katero je prav povoljno izvršil, stopil v vrsto Talijinih častitev. Odlikovali sti se gospodični igralki toliko po očnosti in lahkoti govora, kolikor po nepriljubljenem in naravnem kretanju. Gospodje so igrali primerno svojim ulogam. Naj bi nam čitalnični diletantje pridili še kateri lep večer.

To željo izrazili so menda tudi poslušalci, ko so po končani igri s ploskanjem kazali svojo zadovoljnost.

Program, ki se je zdel le kratek, trpel je vendar čez 1/11. ure. Po končani besedi začel je koj ples, ki je imel prematno udeležbo; drugo kvadriljo plesalo je blizu 60 parov, tako da prostorna dvorana skoro ni imela dovolj prostora. Čudno, da kamor Slovence pride, ne ostaja prostora. — Med počitkom začel je banke, katerega se je udeležilo do 40 oseb in je trpel do 4 popolnosti. Za primerno nizko ceno postregel je krčmar prav dobre v občo zadovoljnost deležnikov. Med lanketom vršile so se zdravice in napitnice raznih vrst. Prvi je nazdravil društveni podpredsednik prof. Barbuč presvitlenemu cesarju, kateremu so navzoči vsakikoli trikratni gromoviti živio; vojaška godba zasvirala je cesarsko pesem, katero so pričujoči stojé poslušali. Drugi je napil g. Klavžar čitalnici in njenemu predsedniku vitezu Tonkliju, tretji profesor Julij pl. Kleinmayr hišnemu gospodarju g. Marzinju. Sledile so še druge napitnice čitalnici, voditeljem dela in drugim, tako da med prijetnimi pogovori je prehitro potekel čas. Plesalo se je pa v trajno in živahno do poznega jutra. Kakor slišimo, namerava čitalnica nadaljevati zabave, ki so se začele s to besedo in plesom.

Na Grahovem, 7. febr. Sprejmi, draga „Soča," sledeči dopis v svoje predale. Dragi čitatelji, gotovo ste že čitali o naši novo ustanovljeni čitalnici! A žalbog da, kakor vsaka dobra stvar, tako tudi naša čitalnica ima veliko nasprotnikov, kateri so se na vse kriplje prizadevali, da bi nam bili dobro (prepotrebno) stvar zatrli. Hvala Bogu, da so jim njih naklepi izpodleteli in da se je društvo ustanovilo. Koliko pravih izgovorov se dobili!

Eni so rekli: kaj se tebi spodobi časnike brati? drugi: al si tako neumen, da boš drugim plačeval časnike, saj sam jih ne razumeš? tretji zopet: ej, Tonče, ali si se vže tudi ti zapisal v budiševno društvo? in še veliko drugih besedi smo morali preližati! Med temi neumneži se nahajajo pa tudi nekatere osebe, katerim bi moral biti blagor občine več na srci, kakor pa naša slov. čitalnica!

O teh ne bom dalje pisaril, ampak, če bojo še dalje čez naše pošteno društvo zabavljali, izročim jih „Juriju," da pride po nje s puško in z balonom. Gotovo je, da kmet brez dela živeti ne more in da mu je glavna stvar, zemljo dobro obdelovati in živino rediti; pa vendar pri vsem tem se še najde čas, katerega bi lahko v dušni prid obrnil, kakor n. pr. ob nedeljah, ob dolgih zimskih večerih in še ob drugih takih prilikah, ko ljudstvo brez dela postapa. Ali bi ne bilo o takih prilikah boljše poslužiti se časopisov ali kake druge podučljive knjige? Jaz bi rekel, da čitanje časopisov, kakor tudi drugih podučljivih in leposlovnih knjig, je gotovo vsakteremu v korist, kajti s tem se bistri um, zraven pa se tudi krajša čas. Torej, dragi rojaki, ne poslušajte nasprotnikov, ampak pristopite k našemu poštenemu društvu; živili Slovenci in naša slovenska čitalnica.

Čitalničar.

Politični pregled.

Delo v državnem zboru napreduje počasi. Zbor ima na teden po dve seji, ki se z večine izpolnjujejo s prvim branjem vladinih predlogov in z utemeljevanjem predlogov posamičnih poslancev. Mej ostalimi je vlada predložila zakonsko osnovo za zidanje poslopja poštnemu in telegrafskemu uradu v Trstu. Stroški za to zidanje so proračunani na 555.000 glđ. V seji 9. t. m. je predlagal levičar Scharschmid zakonsko osnovo glede jezikovnega vprašanja. Ta osnova zahteva, kakor pokopani Wurmbbrandov predlog, da se nemščina proglasi kot državni jezik. Nemci to predlagajo, če tudi sami dvomijo, da bi ta zbor kaj takega vzprijel. Svoje upanje stavijo na Lahe in Poljake, katerim zategadelj obečajo neke izjeme. Predlog je tedaj v prvi vrsti obrnen proti Čehom in Slovencem.

Odseki v tem pridno delajo in pripravljajo gradivo. Odsek za proračun misli svoje delo dokončati do 20. t. m. Potem pojde hitreje.

Nemški klub je sklenil resolucijo, v kateri izraža priznanje in zahvalo Bismarku zaradi njegovega govora proti Poljakom. Ti lažiliberalci se plazijo po trebuhu pred najokrutnejšim samosilnikom, samo ako se kaže Slovanom neprijaznega. Vsled te resolucije nastal je mej levičarji v drž. zboru razpor, da li resen ali samo navidezen, ne bomo preiskovali. Za zdaj je nemško-avstrijski klub odpovedal vsako zvezo nemškemu. No prepričani smo, da se bratci o prvi priliki zopet najdejo.

Naučnega ministra Gautscha pričakujejo v Mariboru in v Celji, da si ogleda ondašnje šole in se pouči o ondodnih razmerah. Minister bode moral svoje oči široko odpreti, ako bode hotel spoznati pravo stanje in resnične potrebe teh šol, zlasti celjske gimnazije.

Pogajanje mej našo in ogrsko vlado še ni dokončano. Mažarji so žilavi in se krčevito branijo vzprijeti kako večje breme. Zlasti se stavijo po robu zastran uvozne carine na surov petrolej.

Mirovna pogajanja mej Bolgarijo in Srbijo so še le zdaj prav pričela, ker turški pooblaščenec Madjid Paša do včeraj ni imel formalnega pooblastila v rokah. Velevlasti pa neki da so v tem jedine, da mirovna pogodba spoštuje do cela berlinski dogovor. Bolgari bi radi od Srbov imeli kako čdškodnino in jo bodo tudi zahtevali, a bržčas je ne dobé, ker bodo velevlasti pritiskale na nje.

V Belem Gradu so duhovi precej potrti, ko so zvedeli, da razen Rusije vse vlasti odobravajo sporazumljenje mej Bolgari in Turki. Nadejali so se, da Avstrija ne prikima, zatorej pravijo, da v Belem Gradu pada vpliv Avstrije, oni Rusije pa raste. Mnogo hrupa napravila je zadnje dni vest, da so iz Belega Grada siloma iztirali črnogorskega naučnega ministra Jovo Pavloviča.

Črnogorski knez Nikolaj je zdaj v Petrogradu, kjer ga carski dvor in diplomatski svet

odlikuje na nenavadni način. Od onde potuje v Carigrad na izrecno povabilo turškega sultana.

Grki so nekoliko poparjeni, od kar so zvedeli, da se jim od Gladstona ni nadejati one podpore, katero so od njega za gotovo pričakovali. Gladston neki da jim je naznanil, da Angleška ne misli odstopiti od Salisburyeve politike in jim je svetoval, da se udade željam vse Evrope.

V Moskvi je 9. t. m. umrl mož svetovne veljave, slavni **Aksakov**, ki je s svojim peresom v ruskem narodu budil in vzbudil silno moč, namreč slovansko idejo, kateri je služil do zadnjega diha. Kar si nikdo ni upal pisati, nikdo ni upal izreči, pisal, izrekel je Aksakov. Na njegovo besedo je slušal ruski narod od Dnjestra do Amurja, od črnega do ledenega morja. On je delal v resnici javno mnenje na Ruskem. Zato mu je zdel tudi ruski narod pridevek: car s peresom.

V Londonu delajo zdaj vladi veliko preglavico delavci brez dela. Silno razgrajajo, razbijajo pročajnice in plenijo dragocenosti.

Domače in razne vesti.

Njeno Veličanstvo presvitla cesarica je prišla, kakor piše „Edinost“, v nedeljo zjutraj ob 9. uri in 15 min. s posebnim vlakom v Miramare. Prepovedala si je vsak oficijelni sprejem in zato je prišel na kolodvor le grajski oskrbnik Orel visoko gospo pozdravit. Pod kolodvorom so čakale kočije, ali cesarica ni hotela sesti v kočijo, ampak peš je šla v Miramare. Ob polu enajstih je bila v grajski kapeli pri maši, katero je bral stolni prešt. dr. Sust; potem pa se je dolgo sprehajala po parku. V ponedeljek je imela odpotovati v Opatijo, na Reko in potem v Lakromo, ali vstala je huda burja, ki je morje zelo raznemirila in zato vožnja ni bila mogoča. Ta dan, ob 11. uri dopoldne se jej je poklonil tudi cesarski namestnik baron Pretis. Do 10. t. m. cesarica še ni zapustila miramarskega grada, ker je burja zelo narastla; čuje pa se, da ostane v Miramaru dalje časa, nego je bilo poprej namenjeno.

Dr. vitez Tonkli bil je preteklo nedeljo in ponedeljek v Trstu, kjer je nastopil svojo novo službo. Redne seje upravnega sveta pri Lloydsovi praviloma dvakrat na mesec; odškodnina poedinim svetovalcem, kakor pravijo, nekaj manjša nego se je iz začetka pripovedovalo. V tem smislu naj se popravi naša zadnja vest.

Pastirski list milostljivega gospoda kneza in nadškofa goriškega Alojzija z dne 17. jan. t. l. naznanja duhovščini goriške nadškofije sveto leto, katero je sv. oče razpisal za vesoljni katoliški svet. Najprej ogovarja duhovščino, naj skrbi za svoje psvetovanje, da bo mogla tudi izročene vernike posvečevati. Potem priporoča za čas sv. leta pogosto ožmanovanje besede božje, po moči vsak dan skoz en mesec, po dvakrat na dan v 14 dneh, ali po trikrat na dan v 8 dneh. Vsak dušni pastir sme začeti sv. leto s primerno svečanostjo in določiti, kedaj bodo govorili, n. pr. meseca maja, oktobra ali v adventu. Višji pastir priporoča posebno zatejevanje sebe, zdržek od hlapčevskih del ob nedeljah in praznikih ter tretji red sv. Frančiška kot posebno pomoč za poživljenje kršanskega duha. Omenja narodne prepire in prizadevanja, katerim stavlja potrebne meje, podučuje duhovstvo o posebnih oblastih, katere ima za ta čas, ter pravi, da miloščina, ki se bo nabirala, se obrne v prid malega semenišča, da bi se uvedel v njem domač poduk.

Goriška čitalnica priredi jutre 13. t. m. ob 8. uri zvečer plesno vajo; 20. febr. ob 9. uri zvečer ples; 27. febr. plesno zabavo (čitalniški fantje); 7. marca velik ples; v postu pa najmanj dve besedi s petjem in glediški predstavami.

Podporno društvo goriško dobilo je odlok velesl. c. k. namestništva v Trstu, s katerim se potrjuje prememba pravil, sprejeta pri občnih zborih 20. in 29. decembra preth. leta. Društvo napravi v nedeljo 28. februarja t. l. veliko besedo v dvorani goriške čitalnice, obstoječo s petja, govora, deklamacije, trogovora in igre „Euo uro doktor.“ Po besedi bo navadni domači večer v pritlični dvoranci za društvenike, ki bi hoteli v prijaznem razgovoru ostati še kaj časa vkup.

Imenovanja. Državni pravdnik v Trstu Miha Urbančič postal je višji državni pravdnik prav tam namesto dr. Schrotta, ki je poklican na Dunaj. — Karol Pichler pl. Deeben namestništveni koncipist v Trstu imenovan je okrajni komisar; konceptni praktikant Ribard Malnig pa koncipist pri c. k. namestništvu v Trstu.

Umrl je v Gorici Leopold pl. Lindemann, c. k. generalmajor v pokojni, v 91. letu svojega življenja ter je bil pokopan predzadnji četrtak z veliko slovesnostjo. — Kmalu za njim ločil se je s toga sveta brivec Jožef Ballaben, ki je bil posebno duhovstvu dobro znan. Mož ni posnemal goriških krištev, ampak je spoštoval vsakega, kakor zasluži. — 9. t. m. je pa umrl, previden s sv. sakramenti, Friderik Fayenz, inženir in stavbarski mojster, v 81. letu življenja, znan tudi mnogim okoličanom. Rojen je bil v Gradci leta 1805 od ubogih starišev, pa si je s svojo pridnostjo in varčnostjo pridobil nad 50.000 gl., katerih polovico je zapustil svoji dobro izučeni in jako dobrodelni hčeri, polovico pa v dobre namene, namreč za štipendije, ki se bodo dolili učeči se goriški mladini brez razločka narodnosti. Umrl bil je izredno previden; vedoč, da bo moral umreti, dal si je napraviti krsto ali trugo uže leta 1874 ter jo je hranil na kašči. Grob si je izbral v St. Andreži, ker se mu je zdel tam zemlja za to najprimernejša, in sicer si je dal grob tako izkopati, da stoji v njem po konci z obličjem proti jutru. Na grob si je dal napraviti spominski kamen uže leta 1882; na njem je udobljena bučela, znamenje delavnosti, in pod njo je napis. Oporoko spisal je meseca maja preth. leta. Na njegovem grobu razdelilo se je 50 gl. med uboge brez razločka narodnosti, in sicer po 25 kr. vsakemu. Peterim dobrodelnim zavodom zapustil je po 20 gl. Kakor se je mož v svojem življenju odlikoval po svoji delavnosti in pravičnosti, tako tudi pri smrti po dobrotljivosti in po splošni ljubezni brez razlike v narodnosti. Naj v miru počiva.

Verska čut Goričanov bila je močno žaljena po slavljeni samomorilca Höchtelna, katero smo zadnjič omenili. Besede višjega pastirja, s katerimi je obsodil tako početje, bile so izraz vseh vernih src. To kažejo mnoga pritrjevalna pisma, ki so došla višjemu pastirju, Goriško duhovstvo, „Katoliško društvo“, društvo katoliških žen, hčera Marijinih, Vincencijevo društvo in župljani oglejski zahvalili so se mil. g. knezu nadškofu za odprto besedo ter izrazili svoj stud nad takim početjem nekaterih zapejancev.

Brezverni mladiči, Höchtelnovi prijatelji, objavili so v „Corriere“ zahvalo vsem tistim, ki so se udeležili 2. febr. na goriškem pokopališču svečanosti, prirejane na samomorilčevem grobu. Pred leti se je zdelo nemogoče, da bi v Gorici kdo v javnem listu opeval samomor ali da bi se zahvaljeval samomorilčevim slaviteljem; dandanes nas skušnja drugeče uči.

Vojški nabori na Primorskem morajo dati letoš 1529 mož za vojsko (ali vojno mornarico), 153 mož za namestno rezervno in najmanj 282 mož za deželno brambo vsled § 2. vojaške dodatne postave z dne 2. oktobra 1882. V posameznih okrajih na Goriškem nabirali se bodo vojaki v tem redu: v Ajdovščini 5. in 6. marca; v Gorici za mesto 8. in 9. marca, za okolico 10., 11., 12., 13. in 15. marca; v Tržiči (Monfalcone) 12. in 13. marca; v Cervinjanu 15., 16. in 17. marca; v Kanalu 17. in 18. marca; v Tolminu 20., 22., 23. in 24. marca; v Korminu 22., 23. in 24. marca; v Gradišči 26. in 27. marca; v Bolci 26. in 27. marca; v Cerknem 29. in 30. marca; v Komni 29., 30. in 31. marca; v Sežani 2. in 3. aprila.

„Corriere“ je bolj izveden v italijanskem nego v goriškem zemljepisju. V svoji številki od 9. t. m. prinesel je uvodni članek, v katerem opisuje okolico Loreto in Recanatsko v Italiji ob jadranskem morju tako natančno, kakor da bi človek prav zdaj hodil po onih krasnih pokrajinah. Pravi, da tam prideluje grof Colloredo izvrstno svilodno seme, katero pošilja po zimi v Flitsch na Kranjsko. Menimo, da „Corr.“ je hotel zaznamovati s to besedo naš goriški trg Bole, kateri pa do danes ne spada pod vojvodino kranjsko, timaveč pod pokneženo grofijo goriško in gradiško ter je sedež c. k. okrajnega sodništvja in c. k. davčnega urada.

V Stračicah bila je pretekli petek zanimiva poskušnja. Nakopičili so nekaj gramov ali tasov drv, dodali so praznih sodij, v petrolej namočenih desk in tramov, slame in druge lahke gorljive tvariine ter so vse to zažgali. Profesor Bauer z Dunaja je pomešal v dva hektolitru in pol 10 kilov nekega prahu, oblihl je ogenj s to mešanico in v tistem trenutku bil je ogenj ugašen. Še prej sta se dva delavca omčila z imenovano mešanico ter sta šla skoz ogenj, ne da bi jima bil kaj škodoval. Ako se ta poskušnja tudi v drugih slučajih potrdi, najdejo morda sredstvo, s katerim bo mogoče kljubovati razdirajočemu ognju.

Ponesrečil se je ples fantom v Solkanu predzadnjo nedeljo, kakor se sploh pripoveduje. Preteklo jesen bil je v Solkanu sv. misijon, in pri tisti priliki so se deležniki misijona odpovedali hudiču, njegovemu napuhu in vsem njegovim dejanjem. Fantom se je zdelo, da je dovolj, ako drži besedo par mesecev, ter da smejo zopet napravljati na Goriškem navadne javne plesse, pri katerih se godi mnogo neredov. Vse prigovarjanje, naj bi odstopili od svojega namena, bilo je zastonj. Tedaj se obrneta domača gospoda duhovnika do ženskega spola ter priporočata v cerkvi rečeno nedeljo dekletom prav toplo in v svoji gorečnosti, naj se plesa ne udeležijo, naj pustijo

mladeniče same rajati, ako se ne dajo podučiti. Nasledek je bil, da pri plesu ni bilo nobene ženske razen par goriških deklet, ki so morale biti ob 7. uri uže doma, in da je bil vsled tega solkanski pustni ples popolnoma pust. Dekleta so premagale fante ter pokazale, koliko more dobra volja, pa tudi, koliko more duhovnikova beseda, izgovorjena o pravem času in s potrebnim poudarkom. Naj bi ta izgled osrčil tudi druge občine, da bi se omejili ali zatrli oni plesi, katere napravljajo v prvi vrsti krovarji, da se več pije in potroši. Žalibog da po mnogih krajih tudi društveni plesi niso drugo ko javni plesi, napravljeni pod imenom društva, da z besedo kažejo to, česar nimajo.

Posnemanja vredno je postopanje starešin v črniški občini. Po končanih posvetovanjih in po sklepu računov sešli so se starišine pri županu g. Lebanu ter se med drugim posvetovali, o sredstvih v prid kmetijam. Podžupan A. Berbuž iz Sela je predlagal, naj bi se priskrbelo žveplo za žveplanje trt tudi revežem, kar so vsi navzoči odobrili. Tudi mi odobrujemo taka posvetovanja in take sklepe. Sicer pa svetujemo svojim rojakom, t. j. b. se s kupovanjem žvepla ne prenačljili, ker so nova sredstva iznašli proti trtni bolezni, o katerih spregovorimo več o svojem času.

Čitalnica v Prvačini priredi dne 14. februarja 1886 veselico v g. Vinka Gregoriča dvorani s sledečim sporedom: 1. Godba. 2. Po jezeru; mešan zbor. 3. Deklamacija: „Rovrica“ Gregorič. 4. Majnik; moški bor; Kocijančič. 5. Igra: Dva gospoda in eden sluga. 6. Mojemu rodu; moški zbor, F. Gerbec. 7. Mož in žena; dvospev. 8. „Venček“; mešan zbor. Pričetek ob 6. uri. Ustopnina k veselici 20 kr.; sedeži 10 kr.; k plesu 1 gl. Pri veselici in plesu bode sviral vojaški orkester 14 mož.

Vabilo k veselici, katero priredi v nedeljo 21. februarja pevsko in bralno društvo „Lira“ v Komnu. Spored: 1. Dr. B. Ipavec: „Slovenec sem“, poje moški zbor. 2. Pozdrav — govori. 3. F. S. Vilhar: „Večernja“, poje mešan zbor. 4. Deklamacija. 5. F. S. Vilhar: „Uzor“, poje mešan zbor. 6. Igra: „Kateri bo?“ 7. H. Volarič: „Vesela družba“, poje mešan zbor. Začetek točno ob 6¹/₂ uri zvečer. Vstopnina za ude 20 kr., za neude 30 kr. Po besedi ples; vstopnina k plesu 1 gl. Čisti dohodek je namenjen v nakup društvene zastave, za to se velikodušnosti ne stavijo meje. K oblihi udeležbi uljudno vabi Odbor.

Delavsko podporno društvo v Trstu imelo je v gledišči Fenice velik ples, katerega sta počastila s svojo navzočnostjo tudi c. k. namestnik in c. k. vojaški višji poveljnik v Trstu z mnogo drugo visoko gospodo. Ta novica nas je jako razveselila, ker kaže, da se spoznava in priznava važnost slovanskega življa v Trstu za ohranjenje in povzdigo avstrijskega duha v vseh vrstah prebivalstva. Naj bi ta vzgled cesarskega namestnika ne ostal osamljen, marveč povsod, kjer so slične razmere, naj bi se enako postopalo. To bi ne bilo le narodni zavesti, ampak v prvi vrsti avstrijskemu čustvu v korist, ki se mora krepiti in poživljati, da prežene vse nasprotne pošasti, ki nam dohajajo od zahoda čez mejo. Naravna pot je najboljša in najvarnejša pot; zadovoljni narodi bodo Avstriji večer bran.

Knjige in časniki. „Slovan“ prišla nam je v roke ravnokar tretja letošnja številka. Poleg odbranega gradiva v vezane in nevezane besedi, odlikuje se ta številka še posebno s krasnimi slikami: Jan Lego, Dimitrij Aleksandrovič Slavjanskij Agrenjev in njegov pevski zbor in mlada vrtnarica. Poslednja slika je delo našega domačega umetnika Ivana Šubica. — „Slovan“ je res tako lep list, da se more smelo vzporejati z ilustriranimi listi drugih narodov in zato prav toplo priporočamo, naj ga naše občinstvo podpira z mnogoštevilnim naročanjem.

Priloženo je današnjemu listu naznanilo lekarne Trnkoczy v Ljubljani, katera priporoča svoj izvrstni živinski prah našim kmetovalcem.

Poslano.

Že večkrat sem se prepričal, da nekdo zlorabi moje ime in moj kredit. V novejšem času dobil sem zopet iz Ajdovščine poročilo, naj vrnem neko vsoto gospej, s katero nisem imel nikdar nobenega opravka. Za sedaj svarim dotičnika pred takim početjem; v slučajih, da bi se to ponavljalo, bil bi primoran jasneje govoriti.

FRANCE BAVČER, mizar.
V Selu, dne 11. februarja 1886.

Zahvala.

Srečno se zahvaljujemo neimenovanemu gospodu za podarjeni glasovir, katerega smo srečno dobili 5. t. m. po vozniku iz Gorice. Bog ga živi še mnogo let!
V Kobaridu, 10. febr. 1886.

Kobaridski pevci.

Razglas.

Podpisano županstvo naznanja s tem, da letni somenj ali trg s blagom in živino, kateri je z odlokom visokega s. k. namestništva v Trsti od dne 15. januarja 1886. št. 18.955/884 Kanalskemu trgu dovoljen in za dan 28. februarja vsacega leta določen, bo lefos, kar je 28. febr. nedelja, naslednji ponedeljek to je dne 1. prvoga marca. l.

ŽUPANSTVO V KANALU

dne 30. januarja 1886.

Župan Fr. MALNIG l. r.

Ganzeldene Spitzenstoffe 70 Cm. br.
(schwarz. u. crème) n. 1.20 per Meter n. 27.50
Chantilly, Guipure u. echte Schweizer Stickerei
versendet meter- u. stückweise rollfrei in's Haus das Sei-
denfabrik-Depôt G. Henneberg, k. und k. Hoflieferant,
Wien. Muster umrahmt. Briefe kosten 10 Kr. Porto.

POTNIKE IN BLAGO

spravlja v

Ameriko

najbolje in najceneje

Arnold Reif, na Dunaji, I. Kolowratring h. št. 9

(Najstarejša firma te vrste.)

ANTON POTATZKY

V GORICI.

Obilna in mnogovrstna zaloga
novimberških, galanterijskih, malih reči in igrač
na debele in na drobno.

Največi izbor blaga za raznoščke (havzi-
rarje), kramarje, črevljarje in krojače, potem
molikov, svetih podob itd. dišav, mil itd.

Posebnost:

VRTNA SEMENA

najodličnejših plemen.

PRODAJALNICA: Gorica, via Rastello št. 7 na-
sproti e. k. loterijni kolekturi.

Jožef Culot

ZA PUSTNI ČAS

nahaja se pri podpisnem velika izbira koti-
lijonskih redov in šem vsake vrste, papirna-
tih, platnenih, svilenih, črnih in barvanih.

Opozarja tudi spoštovane kmetovalce,
da je dobil mnogo vrtnih semen, zagotovljenih
glede dobrote.

Ima tudi zalogo igrač in malih reči
vsake vrste, katere prodaja na debele in na
drobno po jako nizkih cenah.

Jožef Culot

v Rašteltju, št. 2-25.

Jožef Culot

EDINA

KROJAČNICA

ZALOGA

vsakovrstnega sukna ter gotove
obleke za gospode vsakega stanu
pri

MARTINU POVERAJI

v Gorici na Travniku
poleg kosarne.

Narobe se hitro in lično izvršujejo po
najnovšem kroji in poštenih cenah.

„čisti hitro in gotovo.“
Franca prof. Karl pl. Braun in Dunaj
Jožefa ne uzrokuje nikakih težav
prof. pl. Samberger in Dunaj
Grenki „deja bolj uspešno, ko
druge grenke vode.“
Vrelec prof. Leidesdorf in Dunaj

Zahteva naj se vedno in razločno: FRANCA JOZEFA GRENKI VRELEC. Zaloge povsod. V Gorici: lekar gosp. Cristofoletti, Gironcoli, Pontoni in A. Seppenhofer. Razpošilja se iz Budapešte.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

Ta priprosto in naravno zdravilo je prava dobruželna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se to rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženeje prav kmalu najtrudovitejša žleženčna bolezen. Prav izvirano vtrazajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrik in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bojaz, zoper biuje urca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne proginjajo samo omejenih boleznim, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu; z naročbo in pošiljavo pa edino v lekar-nici Cristofoletti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Ma-donna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.

Javna dražba.

Podpisani naznanja, da bo dne 22. februarja t. l. od 9. do 12. ure predpoldne v Gorjanskem javna dražba za podjetje poprave, višanja in širjenja tukajšnje cerkve. Ključna cena znaša 8.400 gl. Podjetnik položi 5% varščine.

Načrt stavbe, proračun stroškov in pogoje ogleda si lahko vsakedo v tukajšnji občinski pisarni.

CERKVENI STAVBENI ODBOR
v Gorjanskem, dne 4. febr. 1886.

Razpustno mijlo,

iznašel in je osebnost pripravilja

Franc Pichler, c. k. višji živinski zdravnik v avstrijsko-ogerski vojni,

ozdravi vsako zunanjo hibo in kožno bolezen pri vseh domačih živalih, odstrani vsak pogrešek, ki je nasproten lepoti ali rabi pri konjih, ozdravi navadno vsako hromost, naj bo nova ali stara, in je korenite zdravilo posebno pri boleznih v žlezah in v nogah, posebno pri vnetji kit in kadar gloda sedlo ali oprava.

Razpustno mijlo (Resolvirsei'e) dobilo je opetovano častna spričevala in zahvalna pisma radi svojih izvrstnih lastnosti in naglega zdravljenja od kmetijskih družtev, živinskih zdravnikov in mnogih posestnikov.

1 kov rasp. mijla od 50 gramov na 10 bolnih konj l gl. 20 kr.
" " " " " 25 " " " " " 2 " 40 "
Vsakemu kosu rasp. mijla pridejan je poduk o njegovi rabi v deželnem jeziku.

Glavni razprodaj in vse dele sveta ima: Wasi-
silewski & Pilaski v Varšavi.

Glavno zalogo za Gorico ima J. Cristofoletti, lekar in dvorni zalagatelj; dalje se dobiva v Gorici pri A. pl. Gironcolu, lekarji, pri mnogih drugih lekarjih in v drogerijah.

Da se zaprečijo po-
snetki, ima vsaka škaflija razpustnega mijla zra-
ven stoječo, postavno javarvano marko in naš
podpis.
Wasi-
silewski & Pilaski. Varšava.

Št. 340. P.

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), vstahovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bo dne 8. marca t. l. začela javna dražba (kant) nerešenih zastav IV. četrta leta 1884, t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca oktobra, novembra in decembra 1884.

Ravnatelj: D. LOVISONI.

Izdajatelj in odgov. urednik: M. KRONIG — Tisk: „Illyrijanska tiskarna“ v Gorici.

Neka družina v Istri išče
deklo Slovenske.
Več se izve pri uredništvu lista,
via Mercato, 12. I.

Želodčne bolezni hitro in gotovo ozdravi jeruzalemski balzam

edino in nepresegljivo želodčno zdravilo.

Izbrati v raznih želodčnih boleznih zdravilo, katero bi v resnici odgovarjalo namenu, ni lahka stvar dandanes, ko se prodajajo vsakovrstna taka zdravila.

Večji del onih kapljic, izložkov itd. itd., ki se oznanjajo in priporočajo občinstvu z visoko letedi-
besedami, ni drugzega ko prevare, pogosto še škodljiva.

Samo Jeruzalemski balzam, uže davno znan po svoji priprosti sestavi in po oživljalni svoji moči na želodčna živeca, si je pridobil prednost pred vsami drugimi do zdaj znanimi pomočki, kar potrjuje njegova razprodaja, ki vedno raste.

Ta balzam, bogat krepilajočo moči kineškega ra-
barbara, korenike, ki je sploh znana po svojem pre-
bavnem uspehu, daje gotovo sredstvo proti želodčnim
slabostim, izvirajočim iz nerodnega prebavljanja. Zato
se priporoča, ko jesti no diši, proti neprijetni sapi,
gajusju, riganju, zabasnanju, hemoroidalnim težavam;
pomaga tudi proti zlatenici, glistam in boleznim v drobu.

Steklenica s podukom 30 kr.

Glavna zaloga v lekarni G. B. Pontoni v Gorici.

V TRSTU pri G. B. Rovis, v KORMINU pri A.
Franzoni, v TOLMINU pri C. Palisca.

CVET ZOPER TRGANJE

po dr. Maličič

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin (or
ravmatizem, trganje po udih, bolečine v
križi ter žvižih, otekline, otrpnele ude in ki-
te itd., malo časa če se rabi, pa mine po polnem
trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se
samo „cvet zoper trganje“ po dr. Maličič in
zraven stoječim znamenjem; l steklenica 50 kr.

Zahvala.

Gospodu pl. Trnkoczy-ju, lekarju v Ljubljani.
Moja mati se na protinske bolezni na nogi silno
trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa
bolezen čedalje hujša prihajala in uže več daj niso mogli
stopti na nogo, spominim se na vaš dr. Maličičev protinski
cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res imel je
čudovit uspeh, ča so se po kratkej rabi oprostil mačninih
bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr.
Maličičev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsa-
kemu bolniku v enakoj bolezni priporočam, Vašej blago-
rodnosti pa izrekam najprisrčnejšo zahvalo z vsem spošto-
vanjem udani

Franc Jug, posestnik v Šmarji pri Celji.

Planinski zeliščni sirup kranjski,
izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne
bolečine; l steklenica 50 kr. Korstnejši nego vsi v trgovinah
se nahajajoči sirupi.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,
ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se
uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa,
glavobolu, otrpnenih udih, skafnem želodci, jetrnih in obistnji
boleznih, v ak-tuljah & 21 kr.; jeden zavoj s 6 škaflijami l
gold. 5 kr. Manje od enega zavoja se s pošto ne raspodila.

Naročila se izvrše: najhitreje s poštnim
povzetjem in Adresa je:

Lekarna TRNKOCZY-ja na Mercatu terga v Ljubljani.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlaje-
nju in če bolijo kosi, proti aromoti delavnih čutnic,
bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v
glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesca zoper gliste, is-
kušeno zdravilo zoper gliste, škaflija 10 kr., 100 ko-
ščekov 50 kr., 1000 koščekov 4 gid., 20 0 koščekov 8 gl.

Salicilne pastile proti prehlajenju, naj-
boljši pripomoček proti davici (difterit), pljučnim, pranim
in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost; škaf-
lija 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravljenih zelišč
izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem
pranim in pljučnim boleznim, zasliženju, kašlju, hripa-
vosti, dušljivemu kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3
do 4 žlice vsak dan, otroci pa toliko žlic. Steklenica
25 kr.

Tu navedena, kakor vsa
druga zdravila se
zmikaj sveža dobé

v lekarni

G. Piccini-ja

„Pri Angelu“

v Ljubljani,

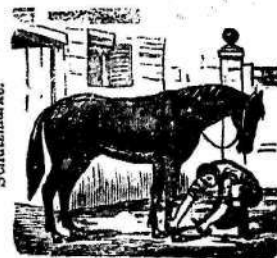
na Dunajski cesti,

kjer se naročila: takoj po pošti proti povzetju izvršujejo.

Verstärktes Restitutions-Fluid

Erzeugungsstelle
und
Central-Versendungs-Depôt
nur in der

auch **Pferdegeist** oder **Pferde-Fluid** genannt.
Waschwasser für Pferde.

Eine grosse Flasche mit Gebrauchsanweisung 1 fl.
Fünf Flaschen nur 4 fl.

Apotheke TRNKÓCZY „zum gold. Einhorn“

Laibach, neben dem Rathhause.

Diese Apotheke besteht bereits mehr als 150 Jahre.

Dieses Restitutionsfluid, seit vielen Jahren von erfahrenen Thierärzten, hohen Herrschaften, k. k. Officieren, Sportsfreunden, praktischen Landwirten und Pferdebesitzern überhaupt in seiner ausgezeichneten Wirkung erprobt und für heilsam und kräftigend bestens anerkannt, erhält das Pferd bis zu dem höchsten Alter, selbst bei der grössten Anstrengung, ausdauernd und muthig. — Dieses verstärkte Restitutionsfluid verleiht das Steifwerden der Glieder bei Pferden und dient, mit einer Essenz von aromatischen Alpenkräutern verstärkt, als Stärkung vor und zur Restitution (Wiederkräftigung) nach forcirtem Dienstgebrauch. — Das Fluid heilt die meisten äusserlichen Pferdekrankheiten und Wunden vollkommen. — In verdünntem Zustande (als Waschwasser, 1 Theil Fluid und 3 Theile Wasser in einer Flasche gemischt, dieselbe verschlossen und vor dem Gebrauche stets gut umgeschüttelt) ein- bis zweimal wöchentlich angewendet, erhält selbes das Pferd bis ins höchste Alter gelenkig, frisch und munter und ertheilt den Haaren einen schönen Glanz.

Beim Entstehen innerer Krankheiten, z. B. Kolik, ist es angezeigt, sofort das Thier mit dem unverdünnten Fluid zu bespritzen, gleich mit Stroh fest abzureiben, hierauf mit einem Kotzen zuzudecken und im Freien herumzuführen.

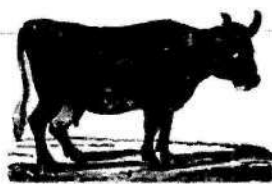
Gebrauchsanweisung.

Das verstärkte Restitutionsfluid wird unverdünnt und im verdünnten Zustande angewendet. — Bei dem Gebrauche des unverdünnten Fluids wird der kranke Theil des Thieres damit eingerieben und dann ein Umschlag mit verdünntem Restitutionsfluid (Waschwasser) gemacht. Das **unverdünnte Restitutionsfluid** wird angewendet bei: Rheumatismus (Rehe, Steife, Verschlag), Sehnen- ausdehnung, Hufgelenk-Lähmung, Kniegeschwulst, Fessel- und Buglähme, Kreuz- oder Lendenlähme, Fussgeschwulst, Gallen, Eierhacke, Stollbeule, Schwund etc. so lange, bis das Uebel geschwunden.

Verdünntes Restitutionsfluid (Waschwasser: 1 Theil unverdünntes Fluid mit 3 Theilen kaltes Wasser gut vermischt) wird angewendet als Umschlag bei: Hufentzündung, Kronentritt, Steingalle, Kniescheibenverrenkung, Verstauchung des Fessel-, Kronen- und Hufgelenkes, Quetschungen, Satteldruck etc. so lange, bis das Uebel geschwunden.

Ist der Umschlag warm geworden, so wird er erneuert. Kommen beim Gebrauche des verstärkten Restitutionsfluids Anschwellungen des kranken Theiles vor, so darf man dadurch nicht beirrt werden, da die Anschwellung 1 bis 2 Tage andauert und dann verschwindet. Wo Umschläge nicht angewendet werden können, werden die kranken Theile mit dem Fluid benetzt und mit einem Kotzen zugedeckt. — Aehnliche Gebrechen können auch bei Rindern, Schweinen und Hunden etc. mittelst dieses verstärkten Restitutionsfluids behoben werden. Schonung und Ruhe der Thiere während der Cur sind stets zu beobachten. Selbstverständlich hat man bei gefährlicheren Gebrechen der Hausthiere einen Thierarzt zu befragen.

Um allen Nachahmungen dieses verstärkten Restitutionsfluids vorzubeugen, wurden vorläufig keine weiteren Depôts desselben errichtet, und ist selbes nur durch die Apotheke Trnkóczy neben dem Rathhause in Laibach zu beziehen. Dadurch stellt sich der Preis auch billiger, und kostet eine Flasche **nur** 1 fl., 5 Flaschen 4 fl. Jede Flasche **muss** der Echtheit wegen obige Schutzmarke tragen.

Probates Viehpulver für Rindvieh, Pferde und Schweine.

Ein Paket 50 kr., fünf Pakete auf einmal 2 fl.

züglichen Heilmittel erhoben, und jedem Oekonomen ist aus diesem Grunde auf das wärmste empfohlen, dasselbe stets vorräthig zu halten.

Bei **Rindern** dient dieses Pulver gegen alle Lungenkrankheiten, als: Lungenfäule, Husten und Lungenentzündung. Weiters gegen Blähungen, Kolik, Verstopfungen. Bei regelmässigem Gebrauch dient es bei den ansteckenden Krankheiten als Ableitungsmittel, indem es allen Krankheitsstoff abtreibt. Von grösstem Nutzen ist es für alle säugenden Hausthiere, weil es die Milch baldigst verbessert. Kühe, welche schlechte Milch geben, bekommen schon in kurzer Zeit eine ausgezeichnete Milch. Es dient zur Reinigung des Viehes, wenn es kälbert. Kälber gedeihen zusehends, wenn sie etwa 1 Woche lang davon bekommen. Beim **Schafe** dient es zur Hebung der Leberegel, der Fäule und gegen alle Störungen in den Verrichtungen der Unterleibsorgane.

Man gibt morgens und abends einen grossen Löffel voll unter das Futter gut gemischt. Kälber und Schafe bekommen einen halben Löffel voll.

Bei **Pferden** dient dieses Pulver gegen folgende Krankheiten: Darmgicht, Drüsen, ansteckende Krankheiten, Lungen- und Kehlsucht. Ferner befördert es die Verdauung, reiniget das Geblüt, führt allen Schleim und unreine Wehen ab; auch vertreibt es den Pferden Würmer, behebt den Mangel an Fresslust und erhält das Pferd bei vollem Leibe und Feuer.

Einem gesunden Pferde gibt man ein- bis zweimal in der Woche morgens auf dem Futter gestreut zwei grosse Löffel voll. Einem kranken Pferde gibt man alle Tage morgens zwei grosse Löffel voll, entweder auf dem Futter oder mit Wasser zu einem Brei angemacht und gewaltsam eingegossen.

Bei **Schweinen** dient dieses Pulver gegen Rothlauf, Milz- und Lungenbrand, Appetitlosigkeit, Durchlauf, Katarrh (Schuffelkrankheit), Verfagen, Borstenfäule u. s. w.

Man gibt je nach der Grösse der Schweine täglich zwei- bis dreimal 1 Löffel voll auf das Futter, oder streicht es, mit Wasser, Mehl und Honig zu einem Brei gemacht — in die Mundhöhle.

Um allen Nachahmungen dieses probaten Viehpulvers vorzubeugen, wurden vorläufig keine weiteren Depôts desselben errichtet, und ist selbes nur durch die **Einhorn-Apotheke** des Trnkóczy in Laibach neben dem Rathhause zu beziehen. Dadurch stellt sich der Preis auch billiger, und kostet ein Paket nur 50 kr., fünf Pakete auf einmal 2 fl. Jedes Paket muss der Echtheit wegen in dieser Gebrauchsanweisung eingewickelt sein.

Postbestellungen auf dieses anerkannt gute **verstärkte Restitutions-Fluid** und **probate Viehpulver** werden gegen Nachnahme nach allen Richtungen der Monarchie sofort schnellstens abgeschickt.

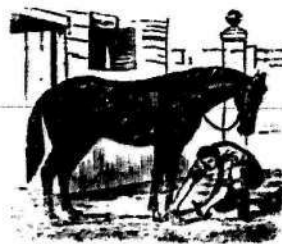
Es wird höflichst ersucht, zum Nutzen der Pferde- und Viehbesitzer dieses Blatt weiter verbreiten zu wollen.

Schönes, gesundes Vieh ist der Stolz des Landwirthes.

Pomnoženi restitucijski fluid (tekočina)

tuji **konjski cvét** ali **konjski fluid** nazivan.
Umivalna voda za konje.

Velika steklenica
z rabilnim navódom
velja 1 gold.

Varstvena znamka.

Pet steklenic
velja samo 4 gold.

Izdelovalni kraj in osrednja razpošiljavna zaloga

CZY-jevi „pri zlatem jednorogu“ zraven rotovža.

obstoji uže nad 150 let.

Uže od večjih živinozdravnikov, visoke gospóde, c. kr. častnikov, prijateljev ornem učinku izkušen ter pripoznan kot zdravilen in jako krepilen, ohrani tega in pogumnega. Ta pomnožena restitucijska tekočina obvaruje konje, da jih planinskih zelišč, v krepilo pred in v restitucijo (okrepilo) po kakem no vunanjih konjskih boleznij in ran. — Zredčen (kot umivalna voda — se mora dobro zamašiti in predno se rabi, vselej dobro pretresti), če se rejše starosti gibčnega, svežega in čilega ter podeljuje dlaki krasen lesk. Val tekoj poškopiti z nezredčenim fluidom, dalje odrgniti krepko s slamo,

ni navódom.

lčen. — Pri rabi nezredčenega fluida se z njim dobro natrè bolna stran dom (umivalno vodo). **Nezredčeni restitucijski fluid** rabi pri: revhromoti podkóvnih členov, otekanji kolén, hromoti v brzdji in pregibu, zaseki, pri buli na nogi in sušici i. t. d. tako dolgo, da je bolezen odstranjena. primeša naj se jednemu delu nezredčenega fluida 3 dele mrzle vode) nečkanji, spahnjenji piščali, izvinjenji pripenjalnih členov, dalje v nogi in lla i. t. d. tako dolgo, da je bolezen odstranjena.

Jame-li pri rabi pomnoženega restitucijskega fluida bolni del otekati, ni dva dni in potem zgine. — Ker ni móči rabiti obkladkov, se bolni deli ni morejo se odpravljati tudi pri govedi, prascih in psih i. t. d. s tim porali med zdravljenjem počitek in da se je ne nadleguje. Umeje se samo prašati za svét kacega živinozdravnika.

tega restitucijskega fluida, se za zdaj niso ustanovile nobene dalje zaloge, tovža v **Ljubljani**. Vsled tega je cena tudi nižja, in velja jedna steklenica zaradi pristnosti imeti gorenjo varnostno znamko.

(štupa)

prasce.
krat 2 gld.

Ta štupa je izborno zdravilo zoper vse notranje bolezni vsakeršne živali. Zdravilni vspehi, koje so dosegli pri rabi tega prahu vsled njegovih izbornih in vsestransko dobro učinkujočih lastnostij živinozdravniki in živinorejci, povzdignili so istega v vrsto izvrstnih zdravilnih sredstev, ter se vsakemu umnemu gospodarju zaradi tega najtopleje

ie bolezni, na pr.: plučno gnjilobo, kašelj in plučnico. Dalje zoper napeh rabi tudi kot odvajajoče sredstvo, ako se redno vporablja, ker odganja če živali (sesalce), ker kmalu zboljša mleko. Krave, ki dajo slabo mleko, stilo, ako teletí. Telički vidno rastejo in debelé, ako vživajo jeden toden zapreke gledé kretanja podtrebušnih organov.

prahu med pičo ter dobro zmeša. Teletom in ovcam dá naj se pol žlice. zni: črevesni protin, bezgavke, nalezljive bolezni in davljenje. Vrhu tega te bolesti; odpravlja dalje konjam gliste; učini, da radi zobljejo ter ohranja

dvakrat zjutraj v tednu dve polni žlici. Bolnemu konju dá naj se vsak pomešan kot kašo ter se mu po sili vlije v golt. žni in plučni prisad, netečnost do piče, drisko, prehlajenje, zaduho, šče-

lo trikrat jedno polno žlico med pičo ali pa se jim vmesen z vodo, mlekom

braška za živino, se za zdaj niso ustanovile nijedne druge zaloge; isti se ubljani zraven rotovža. Zaradi tega je cena tudi znižana, in velja jeden ak zamotek mora biti zaradi pristnosti zavít v tá-le rabni navod.

č **restitucijski fluid** in **izkušeno štupo** za **živino** se proti povzetji

kónj in živine ta list blagovoljno med ljud širiti.